

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

**חוזר המפמ"ר להוראת העברית כשפה שנייה במגזר הדרוזי בחטיבות העליונות
לשנה"ל תשפ"א**

שיפור הכשירות האוריינית הדבורה והכתובה בשפה העברית בכיתות י-י"ב

לקראת שנת הלימודים תשפ"א התחלנו בפיתוח מערך כלים חדש המשלים את מהלך תיק מורה ומלווה את לימודי התוכן מכתה א' עד כיתה ט'. מערך זה כולל **יחידות הוראה מקוונות ולצידן מחולל הוראה**. יחידות ההוראה יושבות על גבי פלטפורמה דיגיטלית חדשנית, ובנויות על פי נושאי תכניות הלימודים בכל תחומי הדעת. כל יחידת הוראה כוללת סדרה של כחמישה שיעורים הבנויים סביב **רעיון גדול מרכזי**. מורים ומדריכים מומחים בתחום הדעת בנויים את היחידות המציעות פרטי הוראה לכל שיעור, הנותנים רעיונות והשראה להוראה מעשירה. בכל פריט הוראה מוטמעות מיומנויות מרכזיות שאנו מבקשים להקנות לתלמידים, ערכים שהלימוד מזמן עיסוק בהם והצעות לפרקטיקות מגוונות להוראה. אתם מוזמנים לבחור בין הפריטים, לפי **שיקול דעתכם**, את המתאימים ביותר, לתלמידים שלכם. אלא שלא הספקנו בכך, לצד יחידות ההוראה יעמוד לרשותכם מחולל הוראה, אליו תוכלו לגרור את הפריטים שבחרתם, לערוך אותם ולהפוך אותם לשיעורים מסוגים שונים: פנים אל פנים, ושיעורים מקוונים ללמידה מרחוק סינכרונית וא-סינכרונית. את השיעורים שהכנתם תוכלו לשמור בסביבה אישית שלכם ולחזור אליהם בכל עת.

יחידות ההוראה הראשונות עלות בתחומי היסטוריה, ספרות, אנגלית, מדעים וגיאוגרפיה והן יעלו לאוויר במחצית אוגוסט. במהלך השנה הקרובה, יצאו מידי חודש יחידות נוספות עד להשלמת כל תכנית הלימודים. אנו מקווים כי יחידות ההוראה יסייעו למורים בתכנון הוראה מיטבית, יקדמו הטמעת מיומנויות וערכים בהוראה ויתנו למורים כלים נוספים לפיתוח והתקדמות.

בהצלחה לכולם

הנהלת המזכירות הפדגוגית והמפמ"רים

מספר הקורונה הפוקד את מדינת ישראל והצולט כולו מצמיד אותנו, אנשי החינוך, ואת מערכת החינוך כולה בשנת הלימודים תשפ"א בפני אתגרים שלא ידענו כמותם. אנו מחויבים בהיערכות מוקדמת ומתוכננת לכל תרחיש למידה שיצמוד בפנינו: למידה בכיתות, למידה מרחוק, למידה היברידית/מצורבת (Blended Learning) ובחינה מחודשת של דרכי ההוראה והערכה.

חוזר זה פורסם בפניכם את המיומנויות הנדרשות להוראה וללמידה של העברית על צנפיה השנייה, כך שהוא יהווה עבורכם מצפן בתכנון תוכניות העבודה הבית ספריות לכל דרך למידה והוראה שהנסיבות יכתבו לנו.

מיקוד הלמידה תשפ"א הכולל כ-70% מנושאי הלימוד שומר אחד על מקומן החשוב של כל המיומנויות הלשוניות הנדרשות ברכישת שפה שנייה ומאידך מיקוד זה יקל בסגירת הפערים שנוצרו בצטיו של מספר הקורונה והשלכותיו.

מיקוד הלמידה תשפ"א יהיה בתוקף לכל מוצרי הבטחות בשנה"ל תשפ"א 2021.

למידה והוראה של העברית בטישות עצמיות בהוראה פנימית אל פנימית ו/או הוראה מקוונת בימי שטרה או בימי חירום דורשות פיתוח מקצועי.

פיתוח מקצועי של מורי העברית כולל (היסודי והעל יסודי) במטלר הדרוזי הכולל מערך השתלמויות בפסגות במחולות השנייה, השתלמויות מקוונות, לימודי הסמכה ולימודים לתואר שני צמדו בראש סדר העדיפויות שלי בשנים האחרונות. כל אלו הם להערכתנו, צמוד התווק לקידום ההוראה והלמידה, למינוף ההישגים של התלמידים שלנו ובעיקר להוראה מיטבית אשר תצמיח את התלמיד במערכת החינוך הדרוזית לבורר הבקיא בשפה העברית ומסוגל להשתמש בה בביטחון לכל מטרה בחייו הצמאיים בצולט שמחולף לבית הספר. אני מודה לכל אחת ואחד מכם על שיתוף הפעולה המלא עם בימי הקורונה הקשים ומט בעתיד לבוא.

וכמילות השיר: "לא קלה היא לא קלה דרכנו, עוד הדרכ רבה, המסע צדיין לא תמ..."
(יצנקל'ה רוטבל'ט), אך אני משוכנע שיחד נעלה ונצל'ת.
בברכת בריאות טובה לכם ולבני ביתכם,

איאד מוהנא
מפמ"ר עברית בחינוך הדרוזי

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

תוכן החוזר

	הוראת העברית בחטיבות העליונות
4.....	• המטרות המרכזיות של הוראת העברית כשפה שנייה בחטיבה העליונה
4.....	• ארגון הלמידה בחטיבה העליונה היבחנות בעברית ברמה בסיסית-3 יחידות היבחנות בעברית ברמה מוגברת – 5 יחידות
5.....	• נבחנים אקסטרניים, משפרי ציון ואחרים
6.....	הוראה והערכה בית ספרית במסגרת 30%
6.....	• מחוון להערכת הכתיבה
8.....	• מחוון להערכת ההבעה בעל-פה
10.....	• פירוט הנושאים
11	הוראה והערכה במסגרת 70% היבחנות חיצונית (סמל שאלון 0153819
12.....	• מפרט התכנים : קריאה, האזנה, הבנת הנקרא והבעה בכתב ובעל פה
13.....	• מפרט התכנים : ידע לשוני
	עקרונות והדגשים : קריאה, הבנת הנקרא, הבעה בכתב
14.....	• הטקסטים
15.....	• הבעה בכתב – כתיבה
16.....	נספח: דייק לשונך
19	הודעות משולחן המפמ"ר
20	היבחנות בעברית ברמה מוגברת – יחידות ההרחבה
21	יחידה רביעית
27	יחידה חמישית

העתקים

מר עמית אדרי, מנכ"ל משרד החינוך
ד"ר מירי שליסל, יושבת ראש המזכירות הפדגוגית
גבי דליה פניג, סגנית יושב ראש המזכירות הפדגוגית
מר משה זעפרני, מנהל אגף א שפות, המזכירות הפדגוגית
גבי איה חיראדין, מנהלת אגף חינוך דרוזי וצ'רקסי, משרד החינוך
גבי דסי בארי, מנהלת האגף לחינוך על יסודי, המנהל הפדגוגי
ד"ר נורית גנץ, ממונה על הפיתוח המקצועי של העברית כשפה שנייה בחינוך הדרוזי
מר גילאל אסעד, מפקח מחוז צפון במגזר הדרוזי
מפקחים כוללים במגזר הדרוזי במחוזות צפון וחיפה

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מטרת הוראת השפה העברית בחטיבה העליונה

- טיפוח הכשירות האוריינית הכתובה והדבורה בשפה העברית על פי [תוכנית הלימודים בשפה העברית לחינוך הדרוזי](#) ובהתאמה ליעדי משרד החינוך
- רכישת מיומנויות תקשורתיות בשפה העברית בכל ארבע אופנויות השפה: האזנה ודיבור, קריאה וכתיבה
- פיתוח יכולת הבעה בעל־פה בנסיבות תקשורתיות וחברתיות שונות, בהקשרים שונים ולנמענים שונים
- הרחבת אוצר מילים בעברית מתחומי דעת שונים
- פיתוח עצמאות, והנעה (מוטיבציה) ללמוד ולשכלל את היכולות הלשוניות של התלמידים בשפה העברית
- גיוון בדרכי ההוראה וההערכה לרבות שילוב כלים דיגיטליים
- שילוב למידה פעילה וחוייתית, המבוססת על חומרי הוראה אותנטיים בעברית
- שיפור עמדת התלמידים כלפי השפה העברית

ארגון הלמידה בחטיבה העליונה

התוכנית להוראת עברית במגזר הדרוזי בחינוך העל-יסודי מבוססת על עיקרון הרצף המחייב את כל תלמידי המגזר בלימודים לאורך כל שנות הלימוד עד להיבחנות בבחינת בגרות בהיקף של 3 יחידות לימוד כתנאי מחייב לקבלת תעודת בגרות (להלן היבחנות ברמה בסיסית). לתלמידים במגזר הדרוזי תינתן האפשרות להגביר את לימודי העברית להיקף של 5 יחידות לימוד (להלן היבחנות ברמה מוגברת) במסגרת זו ייבחנו התלמידים בעל פה ויידרשו להציג בפני הבוחן פרויקט חקר ולהיות מסוגלים להידיין אודותיו.

היבחנות בעברית ברמה בסיסית – 3 יחידות לימוד¹

שכבת גיל	סוג ההערכה	סמל שאלון
כיתה י'	30% הערכה חלופית בית ספרית – משימת כתיבה תהליכית (דגם הטיעון)	015383
כיתה י"א	70% הערכה חיצונית-בחינת בגרות	015381

היבחנות בעברית ברמה מוגברת – 5 יחידות לימוד – היחידה החמישית

שכבת גיל	סוג ההערכה	סמל שאלון
כיתה י"ב	30% כתיבת עבודת חקר במסגרת הערכה חלופית בית ספרית	015283
כיתה י"ב	70% הערכה חיצונית ² : בחינת בגרות הבעה בעל־פה	015285

¹ פרישת ההיבחנות הינה בגדר המלצה. התלמיד יוכל להגיש תלקיט עד סוף י"ב ו/או להיבחן במסגרת 70% גם בחורף וקיץ י"ב.

² מפרט תכנים ליחידה 5 – עברית מדוברת, הכולל את הנושאים הנדרשים וכן קריטריונים להערכה יישלחו לבתי הספר על ידי מפמ"ר העברית. הבחינה תתבצע ע"י בוחנים חיצוניים, על סמך כתבי מינוי שיישלחו אל בתי הספר.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

נבחנים אקסטרוניים, משפרי ציון ואחרים

על פי הנחיות אגף הבחינות במנהל הפדגוגי, תלמיד אשר דווח למשרד החינוך ציונו בהערכה הבית הספרית 3 יחידות (סמל דיווח 015383) ורוצה לשפר את ציונו, יוכל לעשות על ידי היבחנות בבחינה חיצונית על 30% מתוכנית הלימודים המיועדת בדרך כלל להערכה בית-ספרית. בחינה זו נערכת בכתב ובתיאום עם המפמ"ר בשאלון 30% החיצוני (שאלון 015382). בחינה זו נערכת בכתב ובתיאום עם המפמ"ר.

תלמיד אשר דווח למשרד החינוך ציונו בהערכה הבית הספרית 5 יחידות (סמל דיווח 015283) ורוצה לשפר את ציונו, יוכל לעשות זאת אך ורק על ידי היבחנות בשאלון החיצוני (שאלון 015282), בחינה זו נערכת בכתב ובתיאום עם המפמ"ר.

נבחנים אקסטרוניים ייבחנו בנוסף לשאלון 015381, בבחינה חיצונית על 30% מתוכנית הלימודים המיועדת בדרך כלל להערכה בית-ספרית. בחינה זו נערכת בכתב ובתיאום עם המפמ"ר (סמל שאלון 015382).

נבחנים אקסטרוניים שירחיבו את לימודי העברית ייבחנו בכתב על בחינה הכוללת 100% מהחומר המיועד להשלמה מ-3 יח"ל ל-5 יח"ל לפי סמל שאלון 015282.

תלמידים דרוזים שלומדים במסגרת בתי ספר שאינם דרוזים, נבחנים לרוב על פי חוקת הזכאות אליה ייגשים כל תלמידי בית הספר בו הם לומדים, ועל כן לומדים עברית של החינוך הממלכתי הרגיל.

מנהלים שבמסגרת בית ספרם לומדים תלמידים דרוזים בודדים, יביאו בחשבון את פערי השפה בין דוברי העברית כשפת אם לבין התלמידים הדרוזים ויסייעו להם ככל האפשר לקראת בחינות הבגרות.

הדגשים

נושאי הלימוד הם ספירליים. אפשר לעסוק בהם בנקודות זמן שונות, ברמות העמקה שונות ומהיבטים שונים.

הנושאים הלשוניים יילמדו כחלק מהעיסוק בנושאים השונים בתוך הקשר ולא כחטיבה עצמאית ומנותקת. לכן חשוב שתיבנה תוכנית שנתית הכוללת הקנייה לצד חזרה ותרגול ומקדמת את המיומנויות האורייניות באופן ספירלי. תוכנית המשלבת הערכה מעצבת הנותנת מענה לשונות ברמות הידע של התלמידים ומקדמת יכולות תקשורתיות לצד פיתוח הבנה מעמיקה של טקסטים כתובים ושל שיח דבור בשפה העברית.

חומרי הוראה מצויים [בפורטל הפדגוגי עברית לדרוזים](#) בחטיבה העליונה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הוראה והערכה בית ספרית במסגרת 30% (סמל דיווח 015383)

התלמיד יידרש לאסוף מידע רלוונטי, לגבש את עמדתו, לכתוב חיבור המבטא את עמדתו המנומקת ולהגישו **בכתב ובעל־פה** להערכת המורה.

הגשת משימת הסיום בעל־פה באחד האמצעים :

מערכת הזום או כל אפליקציה אחרת (תלמיד - מורה)

הסרטה + מצגת (יישלחו להערכת המורה)

הקלטה בגוף המצגת (יישלחו להערכת המורה)

משימת הסיום תכלול

דף שער המציג את נושא העבודה, שם התלמיד, מספר ת"ז, שכבת הגיל, שם בית הספר, שם המורה המלמד.

מבוא הכולל מניעים לבחירת הנושא.

חיבור באורך של כ-300 מילים בדגם של כתיבת טיעון (בהתאם לנדרש [בחוזר מפמ"ר עברית לדרוזים תשפ"א](#)).

החיבור יכלול עמדה מגובשת של התלמיד אודות הנושא הנבחר וכן נימוקים מבוססים מתוך מקורות מידע אמין ורלוונטיים. כחלק מדרישות הכתיבה הטיעונית יציג התלמיד גם טענת/טענות או גישות המנוגדות לעמדתו וישכיל להתמודד איתן.

רישום ביבליוגרפי (APA) הכולל את מקורות המידע.

דרכי הערכה - חישוב הציון

מחווון להערכת הכתיבה

54% - 0%	- 55% 69%	- 70% 84%	85% - 100%	תבחינים להערכה	
אין עמדה/ העמדה אינה ברורה			הצגת עמדה ברורה בנושא	עמדה	א. תוכן ומבנה 50%
הצגת נימוקים חלקיים או מהימנים חלקית או כאלה שאינם קשורים לטענות — אין ביסוס / ביסוס חלקי / לא רלוונטי.			הצגת נימוקים מהימנים והגיוניים הקשורים לטענה ביסוס באמצעות דוגמאות, הסברים, ציטוטים טענת נגד והפרכתה כאמצעי לשכנוע וביסוס הטענה	הנמקה וביסוס, טענות נגד והפרכתן	

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

לכידות רעיונית קלושה ביותר / אין לכידות. אין קישוריות או הקישוריות לקויה / לא מתאימה.			לכידות רעיונית מיטבית לאורך כל החיבור באמצעים שונים: בקשרים נכונים, בחזרות לקסיקליות, באזכורים וכדומה	לכידות וקישוריות	
אין פתיח או פתיח עמום / מבולבל אין הצגה ברורה וחד־משמעית של הבעיה / הקונפליקט			סגיר הכולל מסקנה או המלצה (לא חובה)	סגיר: מסקנה/המלצה	
משלב לשוני נמוך			משלב לשוני בינוני-גבוה ;	משלב לשון	ב. מבע 30%
אוצר מילים וצירופים דל			אוצר מילים וצירופים מגוון ;	אוצר מילים	
משפטים שאינם תקינים, ובכלל זה שימוש לא תקין במילות יחס וביידוע. שימוש לא תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם.			משפטים תקינים, מבחינה תחבירית, בכלל זה שימוש תקין במילות יחס וביידוע שימוש תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם	תקינות תחבירית ולשונית	ג. תקינות 20%
אין הקפדה על מוסכמות הכתיבה			חלוקה נכונה לפסקאות	היצג	
ריבוי שגיאות כתיב ופיסוק			כתיב נכון. פיסוק הגיוני.	כתיב ופיסוק	

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מחווון להערכת ההבעה בעלִפה

תוכן - 18%			
טובה מאוד (16-18%) = 16 18 נקי מתוך 100 בסה"כ	טובה (13-15%) = 13-15 13-15 נקי מתוך 100 בסה"כ	בינונית (11-13%) = 11-13 11-13 נקי מתוך 100 בסה"כ	בסיסית (6-10%) = 6-10 6-10 נקי מתוך 100 בסה"כ
התוצר (המצגת) – המצגת משקפת את הנושא באופן ברור, מתייחסת לכלל הרכיבים, ובנויה בהתאם לדרישות באופן מלא (מסי' שקופיות, גופן, ללא סרטון, ביבליוגרפיה המבוססת על לפחות 3 מקורות מידע מהימנים).	התוצר (המצגת) – המצגת בנויה עם סטיות קלות מהדרישות, אך מבוססת על שני מקורות מהימנים לפחות. המצגת משקפת את הנושא באופן ברור.	התוצר (המצגת) – התלמיד מציג מצגת שממחישה את הנושא באופן חלקי, אינה עונה על הדרישות או שאינה מבוססת כלל על מקורות.	התוצר (המצגת) – התלמיד מציג מצגת שממחישה את הנושא באופן חלקי, אינה עונה על הדרישות או שאינה מבוססת כלל על מקורות.
הצגת המשימה - 34% (מהות המשימה 17% + אופן ההצגה 17%)			
טובה מאוד (30-34%) = 30-34 34 נקי מתוך 100 בסה"כ	טובה (25-29%) = 25-29 25-29 נקי מתוך 100 בסה"כ	בינונית (21-24%) = 21-24 21-24 נקי בסה"כ	בסיסית (10-20%) = 10-20 10-20 נקי בסה"כ
מהות המשימה- (15-17 נקודות) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן ומובנה. מבסס את דבריו על נימוקים, הסברים ו/או דוגמאות. במהלך שיחה ניתן להסיק שנעשתה חשיבה על הנושא ולמידת הנושא על כל רכיביו. השילוב של הפרזנטציה והצגת החומר החזותי מוצלח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא באופן ברור. (50%)	מהות המשימה- (12.5-14.5 נקודות) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן. התלמיד מציג בשיחה שהוא הבין את מהות העניין. ההתייחסות לכלל רכיבי הנושא אינה שלמה, אך עם זאת השיחה מתנהל סביב הנושא ללא סטיות. הפרזנטציה מתייחסת בנקודות רבות לחומר החזותי, אך השילוב לא מצליח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא בהיקף סביר. (50%)	מהות המשימה- (10.5-12 נקודות) התלמיד יכול להציג מספר היבטים על הנושא. התלמיד יכול להוסיף תיאורים והסברים נוספים על הנושא במהלך שיחה. הפרזנטציה מתייחסת לפעמים לחומר ויזואלי. החומר המוצג מוגבל ברצף, אך קשור לנושא. (50%)	מהות המשימה- (5-10 נקודות) התלמיד יכול להציג היבטים אחדים על הנושא. התלמיד מצליח להשלים כמה היבטים על ידי שימוש בתיאורים ודוגמאות במהלך השיחה. הפרזנטציה לא מתייחסת לחומר הוויזואלי או שהשימוש בה נעשה באופן לא נכון. (50%)
אופן ההצגה – (15-17 נקודות) התלמיד מפגין ביטחון בהצגה, עמידה זקופה, שפת גוף מתאימה, קשר עין, טון דיבור מתאים, רצף בדיבור. התלמיד מנצל את הזמן באופן מלא. (50%)	אופן ההצגה – (12.5-14.5 נקודות) התלמיד מפגין ביטחון, אך לא מקפיד באופן מלא על כללי העמידה מול קהל או שאינו שומר באופן עקבי על רצף בין הדברים ורצף בדיבור. זמן ההצגה של התלמיד הוא כ- 12 דקות (כולל ההצגה העצמית). (50%)	אופן ההצגה – (10.5-12 נקודות) התלמיד אינו מפגין ביטחון מלא, אינו שומר על רצף ועל עקביות ועל שטף בדיבור, אך הוא מציג בעמידה ועושה שימוש בחומר הוויזואלי. זמן ההצגה הכולל הוא כ- 10-8 דקות. (50%)	אופן ההצגה – (5-10 נקודות) התלמיד אינו מפגין ביטחון, יושב בזמן ההצגה, לא יוצר קשר עין ואין רצף בדיבור. התלמיד קורא מהמצגת. זמן ההצגה הכולל אינו עולה על 7 דקות. (50%)
אמצעים לשוניים - אוצר מילים 30%			
טובה מאוד (27-30%) = 27-30 30 נקי מתוך 100 בסה"כ	טובה (22-26%) = 22-26 22-26 נקי מתוך 100 בסה"כ	בינונית (18-21%) = 18-21 18-21 נקי מתוך 100 בסה"כ	בסיסית (10-17%) = 10-17 10-17 נקי מתוך 100 בסה"כ

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מגוונים מתחומי העניין של התלמיד (בית ספר, משפחה, פנאי). התלמיד יכול לפעמים להיעזר בהסבר עקיף כאשר חסר אוצר מילים רלוונטי.	אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מוכרים. לעיתים משתקף קושי בשליפת אוצר מילים מתאים.	אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מוכרים. לעיתים משתקף קושי בשליפת אוצר מילים מתאים.	אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מגוונים מתחומי העניין של התלמיד (בית ספר, משפחה, פנאי). התלמיד יכול לפעמים להיעזר בהסבר עקיף כאשר חסר אוצר מילים רלוונטי.
תקינות - יכולות של שימוש נכון ומדויק בשפה (דקדוק ותחביר) 18%			
טובה מאוד (16-18% = 16-18) 18 נקי מתוך 100 בסה"כ	טובה (13-15% = 13-15) 13-15 נקי מתוך 100 בסה"כ	בינונית (11-13% = 11-13) 11-13 נקי מתוך 100 בסה"כ	בסיסית (6-10% = 6-10) 6-10 נקי מתוך 100 בסה"כ
התלמיד מראה שליטה גבוהה במבנים דקדוקיים, אם לוקחים בחשבון את מאפייניה של השפה המדוברת.	התלמיד מראה רמה טובה של שליטה במבנים דקדוקיים. הטעויות לא מפריעות לתקשורת.	התלמיד משתמש נכון בדרך כלל בכמה מבנים פשוטים. ייתכנו טעויות בסיסיות שיטתיות. התקשורת עשויה להיות מושפעת מהטעויות.	התלמיד משתמש רק בכמה מבנים פשוטים בצורה נכונה, עושה טעויות רבות אשר משפיעות לרעה על התקשורת.

הערכת משימת הסיום

כיאה לכתובה בכלל ולפיתוח תהליכי כתיבה בשפה שנייה בפרט, ההערכה תהיה תהליכית ותתקיים בשתי תחנות זמן שונות שייקבעו מראש. התלמידים ישלחו את טיוטת עבודותיהם להערכה בכל אחד מהמועדים ויידרשו לתקן בהתאם להערות הכתיבה של המורים (הערות מקדמות כתיבה). ציון תהליך הטיוט יהווה חלק מהציון הסופי בסעיף ה"תלמידאות".

על המורים לשמור את כל תהליכי העבודה של התלמידים בצורה מסודרת בתיקיה אחת שבה תיקיות משנה לכל אחד מהתלמידים.

הכנת המורים למטלה

תהליכי כתיבה כמו גם עקרונות ההבעה בכתב וההבעה בעלפה הם תשתית בהכשרת מורים לעברית במגזר הדרוזי במסגרת השתלמויות, כמו גם במסגרת לימודי ההסמכה להוראת העברית כשפה שנייה.

יתקיימו מפגשי הדרכה למורים בשלוש תחנות מרכזיות:

לפני תחילת העבודה

לפני קבלת טיוטה ראשונה מהתלמידים

לפני בדיקה והערכה של התוצר הסופי

זרכי בקרה

רכז מקצוע העברית ישלח למפמ"ר את פירוט תאריכי ההערכות כפי שיינתנו לתלמידים, ושבהתאם להם יינתן הציון בהתאם לנוהל.

תיערך באמצעותי (בדיקת מפמ"ר) בקרה מדגמית הן במהלך העבודה והן בסופה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

פירוט הנושאים

- 1 - תוכנית מחויבות אישית (מעורבות חברתית) היא מיזם של משרד החינוך שמטרתו להגביר את הזדהות הנוער עם הקהילה ועם אוכלוסיות חלשות. התוכנית פועלת במוסדות החינוך בכיתות י-י"ב כתוכנית חובה.
יש הטוענים כי אין לחייב את בני הנוער להתנדבות, וכי יש לבטל את התוכנית. אחרים רואים בתוכנית זאת ערך חשוב לחיים.
כתוב חיבור שבו תציג את הנושא מהיבטים שונים. הבע דעתך ונמק אותה. הסתמך על ידע אישי ועל מאגרי מידע בנושא ההתנדבות.

- 2 - רבים מבני הנוער כיום מחוברים לרשתות החברתיות (פייסבוק, אינסטגרם ועוד). יש הטוענים כי הדבר פוגע בתקשורת הבין-אישית, אחרים רואים בתקשורת הווירטואלית כלי שמחזק את הקשרים החברתיים.
כתוב חיבור ובו הבע את דעתך בנושא. בחיבורך תאר את ההשפעות של העולם הדיגיטלי על הקשרים החברתיים בין בני האדם בכלל ובני הנוער בפרט. נמק את דבריך. הסתמך על ידע אישי ועל מאגרי מידע בנושא.

- 3 - יש הטוענים שעל המדינה להשקיע בספורט מקצועי ולעודד מצוינות בספורט, אחרים טוענים שזה בזבוז כסף. כתוב חיבור, ובו הבע את דעתך בנושא. נמק את דבריך. הסתמך על ידע אישי ועל מאגרי מידע בנושא.

- 4 - ילדים ובני נוער מרבים לשחק במשחקי מחשב מסוגים שונים. מעת לעת נשמעים קולות המזהירים מפני ההשפעה של התכנים האלימים שבחלק מהמשחקים, כמו גם פגיעה בדימוי העצמי של הילדים והגברת תחושת הלחץ והחרדה.
כתוב חיבור, ובו הבע את עמדתך בשאלה אם על ההורים להגביל את השימוש של ילדיהם במשחקים אלה. נמק את קביעתך. בחיבורך תאר את ההשפעות של משחקי המחשב על בני הנוער. הסתמך על ידע אישי ועל מאגרי מידע בנושא.

- 5 - בכמה בתי ספר בארץ נשקלת האפשרות לעבור ללמידה משולבת (היברידית) גם לאחר סיומה של תקופת הקורונה וחזרה לשגרה. למידה משולבת כוללת למידה מקוונת (מרחוק) בחלק מימות השבוע ולמידה פנים אל פנים בכיתה בחלק האחר של השבוע.
כתוב חיבור ובו הבע דעתך בנושא. נמק את דבריך. בחיבורך תאר את החוזקות והחולשות בלמידה מסוג זה. הסתמך על ידע אישי ועל מאגרי מידע בנושא.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מפרט התכנים להוראה ולהערכה במסגרת 70% בכיתה י"א (015381)

ברכישת שפה שנייה, נודעת חשיבות רבה למעבר התכוף בין ארבע אופנויות השפה: ההאזנה והדיבור, הקריאה והכתיבה. הטקסטים הנקראים ישמשו נקודת מוצא לכתיבה: כתיבת סיכום, כתיבת תגובה על הטקסט, וכדומה. הטקסטים הנקראים עשויים לשמש נקודת מוצא גם להבעה בעל-פה – החל בקריאה בקול של הטקסט, דרך הרצאת דברים שיש בה דיווח על טקסטים שנקראו, וכלה בדיון בנושא שעלה בעקבות קריאה של טקסט או של טקסטים.

המטרה שאליה יש לחתור היא שהתלמיד יבצע משימות לימודיות מורכבות בעברית, הכוללות מעבר בין אופנויות השפה, התבססות על כמה טקסטים ממקורות שונים ומסוגים שונים, עיבוד והפקה של טקסטים.

חשוב שהלומדים ישתמשו בידע הלשוני הנלמד ויסתייעו בו בקריאה, בכתיבה, בהבעה בעל-פה. הלימוד יהיה כרוך כל העת בהרחבת אוצר המילים והביטויים. במסגרת זו חשוב לעודד את השימוש במילון ככלי עזר בהבעה. **התקינות** הלשונית והמודעות למשלבי הלשון יטופחו במסגרת ההבעה בכתב ובעל-פה.

חשוב שיינתן ייצוג בטקסטים לעולמות תוכן מגוונים, בעיקר בעלי זיקה לתחומי הדעת השונים, למקצועות השונים ולעולם התרבותי של הלומדים. כך, למשל, יש לעסוק בעולמות התוכן של מקצועות הלימוד – מדעי הטבע, מדעי החברה, גיאוגרפיה, כלכלה, היסטוריה ואזרחות תחומים נוספים: תקשורת, ספורט ופנאי, בריאות ורפואה, קולנוע, תיאטרון ומוסיקה, חינוך ופסיכולוגיה, אקטואליה. לימוד הפרק ילווה ב**רפלקציה** על תהליך רכישת השפה וההתקדמות בו. התלמיד יפתח מודעות לשיקולי הדעת שלו, לקשייו ולבחירותיו במהלך הלמידה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

קריאה, האזנה, הבנת הנקרא והבעה בכתב ובעל־פה³			
פרקים	נושאים	פירוט	הדגשים
קריאה והאזנה	טקסטים מנוקדים ולא מנוקדים בעברית בסוגות שונות ומקורות שונים: ספרות, תנ"ך, שירה, ספרי יען וכדומה	קריאה רהוטה ושוטפת	פרק הבנת הנשמע בשאלון הבגרות יכלול קריאה או דיאלוג בהיקף של כ- 300 מילים
הבנת הנשמע	האזנה לשיחות כלליות, להרצאות קצרות ולדיונים מעולמות שיח שונים מיומנות להאזנה והבנת הנשמע שימוש במידע מושמע למטרות יישומיות שונות	זיהוי רצף רעיוני מטקסט נשמע, מטקסט מידעי, עיוני וסיפורי הבנת המסר, מטרות הדובר, הרעיון המרכזי זיהוי דוגמאות ונימוקים רלוונטיים להבנת הרצף הרעיוני	. הטקסטים להאזנה יהיו ברמת קושי גבוהה יותר מאלו שנתנו בחטיבות הביניים - ארוכים יותר, אוצר מילים עשיר יותר, תחביר ושיח מורכבים יותר.
הבנת הנקרא	במרכז הפרק יעמדו טקסטים מסוגים שונים בסוגות אלה: <ul style="list-style-type: none"> • טקסט מידע • טקסט טיעון • טקסט מדריך (שימושי) ייתכנו טקסטים זעירים, כגון פרסומות, מודעות וטקסטים חזותיים, כגון טבלאות, תרשימים, תמונות	השאלות תהיינה שאלות בממדי ההבנה השונים על פי המערכת המושגית של פיזה, שאלות מסדר חשיבה גבוה וכן שאלות על אוצר מילים וביטויים מן הטקסטים.	פרק הבנת הנקרא בשאלון הבגרות יכלול שני טקסטים מסוגים שונים בהיקף כולל של כ- 600 מילים בהתאם למורכבות הטקסטים. פרק ההבנה יכלול שאלות בזיקה לכל אחד מהטקסטים וכן שאלות של מיזוג מידע בין הטקסטים.
הבעה בכתב	כתיבת חיבור שבבסיסו הבעת דעה מנומקת ויכלול את רכיבי הטיעון: טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה/קבלה חלקית של טענת הנגד היקף הכתיבה כ-250 מילים (25-30 שורות) כתיבת סיכום של טקסט אחד או יותר.	מטרת הכותב לשכנע את הקוראים בצדקת טענתו כתיבה זו מכילה טענה מרכזית, לעתים התייחסות לטענת-הנגד, ביסוס לטענה בנימוקים, בהוכחות ונתונים, בהסברים, בהדגמות ובהשוואות, מסקנה או המלצה.	פרק הכתיבה בשאלון הבגרות יכלול כתיבה טיעונית.

³ עקב הספירליות המאפיינת רכישת שפה בכלל ואת תחום הדעת עברית בפרט תהיה חפיפה בין תכנים במסגרת 30% לתכנים במסגרת 70%. ההבחנה תתבטא באורך הטקסטים לקריאה ובמורכבותם בתחום הבנת הנקרא וכן במורכבות התליכי הכתיבה והיקפיה בתחום ההבעה בכתב.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

ידע לשוני	
נושאים	פירוט והדגשים
תחביר	התלמיד יכיר את הקשרים הלוגיים; מילות הקישור ומילות השעבוד (זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ויתור וניגוד, מקום, אופן, תנאי (קיים ובטל) בסוגי המשפטים השונים וכן את משמעותם הסמנטית במסגרת המשפט והשיח.
מבנים תחביריים במשפט וביחידת השיח	<ul style="list-style-type: none"> • המרה בין סוגי המשפטים: פשוט, מחובר ומורכב תוך שמירה על המשמעות הלוגית של המשפט⁴ ושימוש תקין במילות הקישור • פירוק משפטים למשפטים עצמאיים • הרכבת משפטים ליחידות שיח.
סיווג תחבירי	<ul style="list-style-type: none"> • המשפט המחובר (המאוחה) ואיבריו • המשפט המורכב: עיקרי ופסוקית (פסוקית תיאור, פסוקית לוואי, פסוקית נושא, פסוקית נשוא)
ניתוח תחבירי	<ul style="list-style-type: none"> • חלקי המשפט: תיאורים, מושאים, לוואים • הסגר, פנייה, תמורה ותרומתם למשמעות המשפט
משפטים בעלי מבנה מיוחד	<ul style="list-style-type: none"> • משפטי ייחוד ומטרת השימוש בו בעברית • משפטים בעלי חלקים כוללים בקשר של הוספה, ניגוד, ברירה • משפט בעל נושא סתמי
תקינות תחבירית	<ul style="list-style-type: none"> • ההתמקדות היא בשימוש התקין ובמשמעות הסמנטית של הקשרים בתוך הקשר במסגרת המשפט או יחידת השיח - שיבוץ והמרות. • תידרש תקינות תחבירית הנדרשת בדיבור יום יומי, בתקשורת בין אישית, בדיבור בציבור ובכתיבה. • יידרש זיהוי שיבושים תחביריים ותיקונם
מבנים תחביריים מודליים	שימוש (שיבוץ והמרות) בצורת שם הפועל במבנים מודליים המביעים עמדה, הזהרה, המלצה או הוראה: צריך, אפשר, אסור, מותר, כדאי, חשוב, רצוי, מקובל + שם פועל ודומיהם
דיבור ישיר ודיבור עקיף	זיהוי, המרה ופיסוק
פונולוגיה	דגשים: קל, משלים, תבניתית הטעמה: מלרע ומלעיל (לצורך דיוק בקריאה ובדיבור) סמני הניקוד לרבות חטפים אימות הקריאה
מערכת הפועל	<p>הכרת דרכי הנוטייה בשבעת הבניינים וצורני הבניין, הזמן והגוף של פעלים מהגזרות: השלמים (לרבות מרובעים וגרוניים), נחי פ"א, נחי פ"י/ו, נחי ל"י/ה, נחי ל"א, נחי ע"י/ו, ע"ע</p> <p>בנייה של פעלים בגזרות השלמים (לרבות מרובעים וגרוניים), נחי פ"א, נחי פ"י/ו, נחי ל"י/ה, נחי ל"א, נחי ע"י/ו, ע"ע ושיבוצם במשפט או ביחידת שיח (באמצעות שורש נתון או שם פועל)</p> <p>משמעויות עיקריות וברורות של הבניינים: פעיל וסביל; זיהוי הפעלים הסבילים ומשמעות השימוש בהם בטקסטים וביחידות השיח.</p> <p>המרת הצורות מפעיל לסביל ולהפך</p>
מערכת השם	מיון של שמות לפי שורש ומשקל (מכלל הגזרות המפורטות לעיל), בסיס וצורן סופי, בסיס ובסיס (הלחם בסיסים והרכב בסיסים), נוטריקונים (ראשי תיבות), שאילה מלעז

⁴ התלמיד יכיר משפטים מכל הסוגים: פשוט, איחוי, מורכב, לרבות משפטים בעלי חלקים כוללים, משפט בעל נושא סתמי.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

<p>הכרת שמות הפעולה בשבעת הבניינים בגזרות השונות וכן משמעויות המשקלים: מקטל, מקטלה, מקטל, מקטלה, קטל, קטלת, קטלון</p> <p>הכרת משמעויות הצורנים הסופיים בעברית</p> <p>הבחנה בין צורני גזירה לצורני נטייה (לדוגמה: יומן-היום שלהן / יומן הכיתה)</p>	
<p>בחירה בצורה התקנית של הפועל ושל השם במשפט, תיקון צורה שגויה (עם נימוק או בלי נימוק), בחירה או כתיבה של הצורה הנכונה בהקשרה.</p> <p><u>לשימושכם ראו נספח: דוגמאות לשיבושי לשון ותיקוני הגייה להוראה</u></p>	תיקוני הגייה⁵
<p>שימוש תקין בשם המספר, באותיות השימוש ובמילות היחס</p>	שם המספר

עקרונות ודגשים – קריאה, הבנת הנקרא, הבעה בכתב

הטקסטים

במהלך לימודי העברית על התלמיד להיחשף לטקסטים רבים ומגוונים בהיקפים שונים ומעולמות תוכן שונים: טקסט מידע, טקסט טיעון וטקסט מדריך (שימושי).

הטקסטים יהיו רציפים ובלתי רציפים, כגון: ערכים בוויקיפדיה, ידיעות עיתונאיות, דפי מידע והדרכה, דוחות, מכתבי בקשה, תלונה והתנצלות, מכתבים למערכת, מאמרי טיעון ותגובה, תעמולה ופרסומת, תרשימים וטבלאות.

מלבד הטקסטים הכתובים המודפסים, יש לעבוד עם התלמידים על טקסטים מקוונים ממקורות אינטרנטיים שונים. יש לעמוד על מיומנויות הניווט הנדרשות בקריאתו של טקסט מקוון, חיפוש מושכל ברשת אחר מקורות מידע וכדומה

ארגון הטקסטים סביב נושאי תוכן

מומלץ לארגן את הטקסטים סביב נושאי תוכן. אפשר לבחור נושאים מרכזיים מן האקטואליה, מן התחום החברתי והבינאישי, מן התחום האזרחי, מן התחום הערכי-מוסרי, מעולם המדע וכיוצא באלו (דוגמאות לנושאים: כיבוד החוק, היחס לזר, דרכי התמודדות עם העוני, מאבק בגזענות ובאלימות, הלשון כמשקפת תרבות, הזיקה למדינת ישראל). לנושא הנבחר רצוי להביא שני טקסטים או יותר. הטקסטים יכולים להיות מתחומי דעת שונים (כגון היסטוריה, סוציולוגיה, מדעי החיים, לשון) ומסוגים שונים.

בד בבד עם הדין בנושא הלימודי או בנושאים הלימודיים שהטקסטים מזמנים או שהמורה בחר להתמקד בהם (כגון הטענה המרכזית והרעיונות המרכזיים, הקישוריות), יש מקום לעמוד על מושגים מרכזיים בנושא התוכן, על מורכבות הנושא, על ההיבטים השונים שלו, על ההשתמעויות שלו לחיי התלמידים ועוד. בכל נושא כזה כדאי לקיים פעילות של סיכום פעילות של כתיבה בעקבות הטקסטים.

⁵ תיקוני ההגייה במערכת הצורות הם חלק מהלמידה המעמיקה הנדרשת במערכת הצורות וחוליה חשובה בזיקה שבין הידע המטה-לשוני ובין מימושו בדיבור היום-יומי, בתקשורת הבינאישית ובדיבור מול קהל. כדי להבין היטב את מערכת הצורות נדרשים גם ענייני תקינות והגייה, המעסיקים תדיר את הציבור הרחב. אי לכך בהוראה ובהיבחנות יושם דגש על טעויות **שכיחות** בשפה הדבורה. במקרים שהודגשו להוראה ולהיבחנות נלקחה בחשבון שכיחות הטעות בשפה הדבורה.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

עקרון ה"ספירליות" בהבנה והבעה

ספירליות בלמידה פירושה הוא שבכל שלב אין זונחים את מה שנלמד בשלב הקודם אלא מתבססים עליו, מוסיפים עליו, מרחיבים אותו או מעמיקים בו. רצוי לבנות את לימודי ההבנה וההבעה במבנה ספירלי. הספירליות יכולה להתבטא הן בעלייה ברמת הקושי של הטקסטים הן בכמות ובאיכות של הנושאים הלימודיים שיטופלו בכל טקסט. רמת הקושי של הטקסטים מתבטאת באורכם, במורכבות הרעיונות שבהם, במורכבותם המבנית, במידת ההפשטה וההכללה, באוצר המילים והביטויים ובסגנון הכתיבה. אפשר לפרוס את הטקסטים הנקראים והנכתבים מן הקל לכבד – מן הקצר לארוך, מן האישי לכללי, מן המוחשי למופשט, מן הפשוט למורכב.

שאלות עמ"ר (ערכים מעורבות ורלוונטיות)

שאלות עמ"ר שואפות להיות שאלות **חשיבה מסדר גבוה** הנוגעות לחיי הלומדים והעוסקות בערכים כלליים או העולים מתוך תוכנית הלימודים. תפקידן של השאלות הללו הוא לקדם למידה בעלת משמעות לומד ולעורר שיח ערכי בכיתה. העיסוק בשאלות עמ"ר הוא בסיס לדיון בערכים ובנושאים המעודדים את מעורבות התלמיד והרלוונטיים לעולמו ולחיו.

על המורים לקדם שיח עמ"ר בלמידה כחלק מהנושאים העולים מן הטקסטים הנלמדים, מן הטקסטים המופקים וכחלק מהעיסוק בידע הלשוני ומהרלוונטיות שלו לחיי היום-יום של התלמיד. בבחינות הברגרות שאלת עמ"ר תהיה בהיקף של עד עשר נקודות ותכלול סעיפי ידע וערכים. בהערכת שאלות אלה תיבחן יכולת ההבעה וניסוח התשובה בכתיבה מעמיקה, מבוססת ולכידה, הנשענת על ידע רלוונטי של התלמיד ומידע מתוך הטקסטים.

למאמרים בנושא שאלות העמ"ר ולשאלות נוספות בכלל תחומי הדעת ראו **כאן**.

להלן דוגמאות לשאלות העמ"ר שהופיעו בבחינת הברגרות תשע"ט:

- באיזו דרך, **לדעתך**, עדיף לחנך ילדים: בדרך של שיחה והדגמה או בדרך של ענישה? נמק את דברך. (חורף, תשע"ט)
- "הורים רבים מושפעים ממידע לא מדויק שמפיצים מתנגדי החיסונים באמצעי התקשורת". **לדעתך**, האם הממשלה צריכה לאסור הפצה של מידע מטעם המתנגדים לחיסון תינוקות וילדים?
נמק את דעתך. (קיץ, תשע"ט)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הבעה בכתב - כתיבה

יש לפתח את מודעות התלמידים להקשר הנסיבתי שבו מתרחשת הכתיבה, ובעיקר למטרת הכתיבה, למוען ולנמען, לבמה – וכל אלה קשורים לסוג הטקסט. לפי אלו אף יש לבחור את רמת הלשון ואת המשלב המתאים.

בניסוח מטלות הכתיבה יש להביא בחשבון את אוצר המילים ואת ידע העולם העומדים לרשות התלמידים. בהוראה יש מקום לדיון מקדים בנושא שמטלת הכתיבה עוסקת בו, בהעלאת רעיונות משותפת ובהכנה משותפת של רשימת מילים וביטויים.

תהליך הכתיבה מתבצע בכמה שלבים: תכנון הכתיבה הכרוך בהעלאת רעיונות בהתבסס על ידיעותיו של הכותב או על חומר שהכותב אוסף; יצירת הטקסט ופיתוחו במבנה מסוים ובצורה לכידה ומקושרת; עריכת הכתוב ושיפורו מבחינה תוכנית, מבנית ולשונית. נוסף על הביקורת העצמית של הכותב, הכותב מקבל משוב הן מהמורה כמנחה ומכוון והן מעמיתיו לכיתה כנמענים אפשריים.

נספח: דייק לשונך – שיבושי לשון ותיקוני הגייה בעברית המדוברת⁶

יודגש כי אין הכוונה לחזור להוראה מקיפה של תורת ההגה כפי שהיה נהוג בעבר, כשהמוקד היה תהליכים לשוניים לכשעצמם. כאמור, עניין **התקינות** הוא במוקד ההוראה, וכדי להבין את הטעות ולשרשה יש להבין את מקור הטעות ואת הסיבה לה. על כן בהוראה יופיעו מושגים מרכזיים ההכרחיים להבנת תופעות לשוניות המשתקפות בטעויות הלשון הרווחות.

התלמיד לא יידרש לתאר את התופעות הלשוניות, אלא לתת הסבר למקור הטעות או לצורה התקינה.

לפניכם רשימת מילים ו**דוגמאות** לכללים או לשיבושים אשר יידרשו בבחינה.

(בעמוד הבא)

---

⁶ לקוח מתוך חוזר המפמ"ר להוראת העברית בחטיבות העליונות, הפיקוח על הוראת העברית

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

צורות המבטאות טעויות שכיחות אשר תקניות בהגייתן מצריכה ידע בתורת ההגה.

הערה	דוגמאות	כלל לשוני או סיבה לשיבוש	מונחים בתורת ההגה
<p>כל הדוגמאות נסבות סביב קיומו או היעדר קיומו של דגש באותיות בכ"פ, המבוטא בהגייה כיום.</p>	<p>יִסְפֹּר / יִסְפָּר נִתְפָּר / נִתְפֹּר נִשְׁפָּר / נִשְׁפֹּר</p>	<p>דגש קל באותיות בג"ד כפ"ת יצוין / ייהגה אחרי שווא נח</p>	<p>שווא נח שווא נע דגש קל דגש חזק</p>
	<p>מִכְבֵּס / מִכְבֹּס שִׁפָּד / שִׁפֹּד לְאָכַף / לְאָכֹף</p>	<p>לא יצוין / ייהגה דגש אחרי שווא נע או חטף</p>	
	<p>לִיבָא / לִיבֵא שְׁלֵבִים / שְׁלֵבִים</p>	<p>דגש חזק בבניינים ובמשקלים קבועים</p>	
	<p>נִכְחַד / נִכְחָד הִכְחִישׁ / הִכְחִישׁ יִלְכֹּד / יִלְכָּד</p>	<p>היעדר דגש בבניינים ובמשקלים שאינם דגושים</p>	
<p>יש להדגיש רק את המקרים המבוטאים בהגייה (התלמיד לא יידרש למקרים שהשינוי בהם הוא בניקוד אך אינו מבוטא כיום, כגון מִפְּרֵשׁ / *מִפְּרֵשׁ פְּרֵשׁ / *פְּרֵשׁ)</p>	<p>בָּרַר / בָּרֵר מִנְהַל / מִנְהָל לְהַרְגֵעַ / לְהַרְגֵעַ חָרַשׁ / חָרֵשׁ</p>	<p>תשלום דגש לפני עיצור גרוני</p>	<p>השפעת עיצור גרוני על ההגייה</p>
	<p>שְׁעָרְנוּ / שְׁעָרְנוּ מִגְחָד / מִגְחָד</p>	<p>לא יחול תשלום דגש במקרים אלה</p>	
<p>את ניקוד הה"א בבניין הפעיל מומלץ להורות גם בהקשר הניקוד השונה שלה בגזרות השונות: הַשְּׁלִים, הַצִּית, הַכִּין</p>	<p>הַחְלִיט / הַחְלִיט</p>	<p>הנמכת תנועה</p>	
	<p>מִגְחָכַת / מִגְחָכַת מִתּוֹכַת / מִתּוֹכַת</p>	<p>לא תחול הנמכת תנועה בהיעדר עיצורים גרוניים</p>	

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

צורות אשר תקינות בהגייתן מצריכה הכרת המערכת המורפולוגית העברית

הערות	דוגמאות	
	אני אבוא / גבוא	א' אית"ן בגוף ראשון בעתיד
רק להבחנה המבוטאת בהגייה, בעיקר בהגיית א' אית"ן	אמלא / אַמְלָא אָלַחַם / אֱלָחַם	גוף ראשון בעתיד בבניינים השונים
יילמד כחלק ממאפייני הגזרות ומנטיית הפועל	יכלתי / יְכַלְתִּי ישנים / יִשְׁנִים לרכב / לִרְכֹּב	שימוש נכון בנטיית הפועל, בתבניות ובמשקלים
יילמד כחלק ממאפייני הגזרות	הכניס / הִכְנִיס הפיר / הִפִּיר החמיר / הִחְמִיר מכין / מְכִין מתז / מְתִיז	הגיית בניין הפעיל בעבר ובהווה בגזרות השונות
יילמד כחלק ממאפייני הגזרה	השתנה / הִשְׁתַּנָּה (בעבר) תירה / תִּירָה	אנאלוגיות שגויות בגזרת נל"ה
יילמד כחלק ממאפייני הגזרה	ממלא / מְמַלֵּא ידכא / יִדְכֵּא	אנאלוגיה שגויה בגזרת נל"א
	מספרה / מְסַפֵּר מצנח / מְצַנֵּחַ הכרח / הִכְרַח	צורות תקינות על פי המשקל

• דיוקי הגייה בהקשר

הכרת הצורה התקנית בהקשר מצריכה ידע לשוני והבנת משמעות הפועל, כגון נוצרות / נוצרות; העז / העז; פנס / הפנס.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הודעות משולחן המפמ"ר

פיתוח מקצועי - השתלמויות ולימודי הסמכה

לימודי הסמכה

לאור ההצלחה הרבה בשנתיים האחרונות נפתח השנה שוב את התוכנית היוקרתית להסמכת המורים להוראת העברית במגזר הדרוזי. **תוכנית ההסמכה הינה הזדמנות להתמחות ייחודית בהוראת השפה העברית כשפה שנייה, למורי העברית במגזר הדרוזי.** במהלך לימודי ההסמכה יינתן טיפול מיוחד למיומנויות השונות של רכישת השפה: האזנה, דיבור, הבנת הנשמע, כתיבה והבנת הנקרא. דגש מיוחד יינתן גם לדרכי הוראה יצירתיות ועדכניות, המעשירות את אוצר המלים, יכולת ההבעה בכתב ובעל פה, הבנת הנקרא והנשמע, ועוד.

השתלמויות

לפניכם רשימת השתלמויות במט"ח. בימים אלו אנו שוקדים על מערך השתלמויות מקיף למורי העברית גם בפסגות השונות, פירוט מערך ההשתלמויות יישלח לבתי הספר ויפורסם **בפורטל הפדגוגי**. **מורי העברית נדרשים להשתתף מידי שנה בפיתוח מקצועי בתחום הדעת.**

השתלמות זו תקנה כלים יישומיים לפיתוח ההניעה(מוטיבציה) של התלמידים לדבר. יוצגו כלים דידקטיים לשילוב הדיבור בצורה חווייתית החל מדיבור ספונטני ועד לדיבור מתוכנן בדיון.	<u>סילבוס</u> <u>רישום</u>	רב גילאי	דיבור בפני קהל
חשיפה לכלים טכנולוגיים גנריים ללמידה מרחוק ושילובם בהוראת העברית. ההשתלמות מיועדת למורים אשר סיימו את תוכנית ההסמכה בשנתיים האחרונות.	<u>לרישום</u>	רב גילאי	למידה מיטבית מרחוק
הכשרת הרכזים לפרקטיקות עבודה אחידות במגזר	<u>לרישום</u>	רב גילאי	השתלמות רכזים

הפורטל הפדגוגי עברית

הפורטל הפדגוגי עברית לדרוזים למורי החטיבות העליונות שואף להיות ארון הספרים והמרכזייה הפדגוגית הווירטואלית של המורה לעברית. הפורטל הוא מאגר עדכני של חומרי למידה וההערכה כמו גם של כלי עזר למורה, ספרות מקצועית ועוד. במסגרת העבודה השיתופית בתוך צוות העברית ובין צוותי העברית במגזר הדרוזי במחוזות השונים – מפורסמים בפורטל עבודות, יחידות הוראה ומערכי שיעור שנכתבו על ידי עמיתים. השימוש בחומרים הוא על פי שיקול דעתו של המורה המשתמש ובהתאם לצרכיו. אתם נקראים לשתף ולהעביר מפרי עבודתכם למען הקהילה כולה. את חומרי ההוראה העבירו ישירות **לד"ר נורית גנץ**, יועצת דידקטית להוראת העברית במגזר הדרוזי.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

תיק תוכניות הלימודים

תיק תוכניות הלימודים לעובדי הוראה במגזר הדרוזי הוא כלי מקוון חשוב ומשמעותי ללמידה. התיק מציג את כלל תוכניות הלימודים בכל תחומי הדעת, בכל שכבות גיל ובכל המגזרים. התיק מאפשר לתכנן את התהליך הלימודי והחינוכי ביעילות מרבית תוך יצירת קשרים בין ידע, מיומנויות וערכים כפי שעולים מתוכניות הלימודים בתחומי הדעת השונים.

תיק תוכניות הלימודים כולל את המידע הזה :

1. הידע הנדרש עלפי תוכנית הלימודים
2. המיומנויות המרכזיות בכל תחום דעת (קוגניטיביות, תוך אישיות ובין אישיות)
3. הערכים המרכזיים בתחומי הדעת השונים
4. מגוון חומרי למידה, יחידות הוראה, סרטונים וכלי הערכה

תיק תוכניות הלימודים מעודד לגוון את אופני הלמידה תוך שימוש בכלים עכשוויים ברוח הלמידה המשמעותית. התיק מהווה חלק ממהלך אסטרטגי לאומי רחב היקף אשר נועד להתאים את הלמידה לאתגרי המאה ה-21.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

יחידות ההרחבה בעברית למגזר הדרוזי

כללי

אחת ממטרות המקצוע **עברית במגזר הדרוזי** היא שיפור הכשירות האוריינית הדבורה (עברית מדוברת) והכתובה (הבעה בכתב) בשפה העברית לשם טיפוח בוגר אורייני המסוגל להביע את מחשבותיו ודעותיו בכתב ובעל־פה. (ברוח המטרות **בחוזר מפמ"ר עברית לדרוזים תשפ"א**)
לשם מימוש יעד זה, החל משנת הלימודים תשפ"א יילמד חומר הלימוד ביחידות ההרחבה בצורה ספיראלית ומצטברת תוך שילוב ארבע מיומנויות השפה (האזנה, קריאה, דיבור וכתובה). בכל אחת מהיחידות תועמד במוקד ההוראה מיומנות מרכזית אחת שיתלווה לה תוצר לימודי.

- **יחידה רביעית** – המיומנות במוקד הלמידה: הבעה בעל־פה
15285 תוצרי למידה: שתי פרזנטציות (הרצאת דברים)
- **יחידה חמישית** – המיומנות במוקד הלמידה: הבעה בכתב
15283 תוצר למידה: מאמר / חיבור עיוני-טיעוני

ארגון הלמידה וההערכה

ארגון הלמידה מעמיד את הבחירה בין מוקדי ההעמקה השונים. בכל אחת מהיחידות יידרשו התלמידים לעסוק בקריאה והבנת הנקרא, בהבעה בכתב ובהבעה בעל־פה תוך שהם מיישמים את הידע הלשוני שנלמד לאורך השנים.

- מידע מפורט ראו **בחוזר מפמ"ר עברית לדרוזים תשפ"א**
- חומרי עזר להוראה ולהערכה ראו **בפורטל עברית לדרוזים**
- דגם הטיעון – יחידות מוקלטות: **יחידה 1, יחידה 2, יחידה 3**
- עקרונות הדיבור ועמידה מול קהל – **יחידה מוקלטת**
- מחוון להערכת מצגת **כאן**

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

יחידה רביעית - 015285

תוצר הלמידה : התלמיד יציג **שניים** מתוך חמשת הנושאים לפי בחירתו.
אופן ההצגה : בהתאם לעקרונות הדיבור בציבור, למשל שפה ברורה וקולחת, אוצר מילים רחב ואינטונציה מתאימה.
אביזרים נלווים : מצגת (לכל אחת מהפרזנטציות) המתאימה לנושא ההרצאה ולדרישות המטלה.

כללי :

- הציון יהווה 28% מכלל הציון בהרכב ל – 5 יחידות לימוד.
- הבחינה תתבצע על ידי בוחנים חיצוניים, על סמך כתבי מינוי שיישלחו אל בתי הספר.

תבחינים (קריטריונים) להערכה :

הצגה עצמית + הצגת פרויקט

- חלק זה מהווה 28% מהציון הכולל בבחינה ביחידות ההרחבה.
- משך המשימה בכללותה : 15 דקות.

ההצגה העצמית

משך המשימה : 3 דקות

הדגשים :

- אופן ההצגה : מונולוג ודו שיח חופשי
- שטף דיבור, שימוש באוצר מילים, הגייה, מבנה משפט, שפת גוף, יכולת שיחה על מצבים יומיומיים כלליים
- התלמיד יציג את הזהות האישית שלו, תחביביו, תוכניותיו לעתיד, סיפור אישי חוויתי שעיצב את אישיותו (אם יש כזה).
- אם התלמיד יבחר לספר סיפור אישי, הוא ייכלל בתוך השיח ולא יבוא במקומו.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הצגת הפרויקט - פרזנטציה

משך המשימה : 12 דקות.

הדגשים :

- התלמיד יבחר **שניים** מהנושאים המוצגים במסמך זה (עמודים 6-7) ולאחר אישור המורה יחל בעבודת איסוף החומרים, כתיבת טיוטות ושכתובן בהתאם להערות המורה והמלצותיו. בתום תהליך הכתיבה ולאחר גיבוש התכנים **בשני הנושאים** שנבחרו יתרגל התלמיד בעזרת משוב מהמורה את אופן הצגת הנושא בעל פה, תוך שימת דגש על עקרונות ההבעה בעל פה.
- על התלמיד להיות מוכן להצגת כל נושא במשך 12 דקות.
- התלמיד ייבחן במסגרת זמן זה על נושא אחד או שניים מהנושאים שהכין, בהתאם לשיקול דעתו של הבוחן.
- יש לבסס את ההרצאה על לפחות שלושה מקורות מידע כגון : מאמרים מדעיים, ספרים או תכנים מהימנים מהאינטרנט. (על כל המורים מוטלת החובה ללמד מהו מקור מהימן ולאשר את המקורות טרם תחילת העבודה של תלמידיהם)
- הבוחן יבדוק את מידת בקיאותו של התלמיד בתוכן המוצג במטרה לוודא כי הוא אכן חקר את הנושא על כל היבטיו והשכיל לגבש דעה עצמאית ומנומקת כהלכה.
- התלמיד נדרש להשתמש במבנים רטוריים מתאימים לנושא הנבחר. **למשל : מבנה סיבה ותוצאה, טענה והרחבתה, בעיה ופתרונה וכד'.**
- על התלמיד להשתמש באופן תקין בצורות הפועל, בזמנים ובגופים המתאימים להבעה בע"פ.
- התלמיד יביע את מחשבותיו, חוויותיו ורגשותיו בדרך אישית ומקורית, כזו שתקדם את הביצועים הלשוניים שלו בעת הבחינה.
- התלמיד יציג את התוצר שלו באמצעות מצגת PowerPoint.

פרטים להכנת המצגת : (*לכל אחד מהנושאים יש לבנות מצגת מלווה)

- המצגת תכלול עד 6 שקפים (לא כולל שער, מקורות, תמונות).
- המצגת תיכתב בגופן דייוויד , גודל גופן 24.
- אין לשלב סרטונים.
- יש להוסיף בסוף המצגת רשימה ביבליוגרפית הכתובה על פי כללי הכתיבה האקדמית ה-APA. (זאת בהתאם לתהליך ההוראה, ההערכה והלמידה של עבודת החקר ברמת 5 יח"ל בשאלון 15283).
- המצגת תשמש כרקע להרצאה והתלמיד לא יקרא בפני הבוחן את תוכן השקפים

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

תהליך בחינת המיומנות

1. הצגה עצמית - משך המשימה: 3 דקות

- מונולוג - התלמיד יציג את עצמו
- דו שיח - שאלות מעמיקות ודיון בנושא

2. הצגת הפרויקט – פרזנטציה ודו-שיח – משך המשימה: 12 דקות

- מונולוג- התלמיד יציג היבטים של הפרויקט כולו
- דו שיח - התלמיד יציג את התוצר הסופי שהכין בנושאים הנבחרים. כמו כן, ייערך דיון אודות הנושאים האלה.

הערה חשובה:

לכל תלמיד ייקבעו שני ציונים כנדרש בכל יחידת בגרות: ציון מגן וציון בחינת בגרות. בציון המגן יש לקחת בחשבון את ההתנהלות הלימודית (תלמידאות) של התלמיד מתחילת שנת הלימודים. לפיכך, ציון המגן יהיה כדלהלן: 75% ציון על פי המחווון המצורף + 25% תלמידאות

מחווון לתלמידאות (25%):

רכיב	נוכחות	הגשות	פרזנטציה ראשונה	פרזנטציה שנייה	השתתפות פעילה
אחוז	5%	5%	5%	5%	5%

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

מחווין להערכת ההבעה בעל-פה (75%)			
תוכן - 18%			
טובה מאוד (16-18%) 16-18 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (13-15%) 13-15 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (11-13%) 11-13 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (6-10%) 6-10 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
התוצר (המצגת) – המצגת משקפת את הנושא באופן ברור, מתייחסת לכלל הרכיבים, ובנויה בהתאם לדרישות באופן מלא (מסי שקופיות, גופן, ללא סרטון, ביבליוגרפיה המבוססת על לפחות 3 מקורות מידע מהימנים).	התוצר (המצגת) – המצגת בנויה עם סטיות קלות מהדרישות, אך מבוססת על שני מקורות מהימנים לפחות. המצגת משקפת את הנושא באופן ברור.	התוצר (המצגת) – התלמיד מציג מצגת שאינה עונה על הדרישות הטכניות, ומבוססת על מקור אחד לפחות או על מקורות שאינם מהימנים. המצגת אינה משקפת את כל ההיבטים על הנושא	התוצר (המצגת) – התלמיד מציג מצגת שממחישה את הנושא באופן חלקי, אינה עונה על הדרישות או שאינה מבוססת כלל על מקורות.
הצגת המשימה - 34% (מהות המשימה 17% + אופן ההצגה 17%)			
טובה מאוד (30-34%) 30-34 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (25-29%) 25-29 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (21-24%) 21-24 נק' בסה"כ)	בסיסית (10-20%) 10-20 נק' בסה"כ)
מהות המשימה- (15-17 נקודות) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן ומובנה. מבסס את דבריו על נימוקים, הסברים ו/או דוגמאות. במהלך שיחה ניתן להסיק שנעשתה חשיבה על הנושא ולמידת הנושא על כל רכיביו. השילוב של הפרזנטציה והצגת החומר החזותי מוצלח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא באופן ברור. (50%)	מהות המשימה- (12.5-14.5 נקודות) התלמיד מציג את הנושא באופן מובן. התלמיד מציג בשיחה שהוא הבין את מהות העניין. ההתייחסות לכלל רכיבי הנושא אינה שלמה, אך עם זאת השיח מתנהל סביב הנושא ללא סטיות. הפרזנטציה מתייחסת בנקודות רבות לחומר החזותי, אך השילוב לא מצליח באופן עקבי. התלמיד מציג את חומרי העבודה באופן שממחיש את הנושא בהיקף סביר. (50%)	מהות המשימה- (10.5-12 נקודות) התלמיד יכול להציג מספר היבטים על הנושא. התלמיד יכול להוסיף תיאורים והסברים נוספים על הנושא במהלך שיחה. הפרזנטציה מתייחסת לפעמים לחומר ויזואלי. החומר המוצג מוגבל ברצף, אך קשור לנושא. (50%)	מהות המשימה- (5-10 נקודות) התלמיד יכול להציג היבטים אחדים על הנושא. התלמיד מצליח להשלים כמה היבטים על ידי שימוש בתיאורים ודוגמאות במהלך השיחה. הפרזנטציה לא מתייחסת לחומר הויזואלי או שהשימוש בה נעשה באופן לא נכון. (50%)
אופן ההצגה – (15-17 נקודות) התלמיד מפגין ביטחון בהצגה, עמידה זקופה, שפת גוף מתאימה, קשר עין, טון דיבור מתאים, רצף בדיבור. התלמיד מנצל את הזמן באופן מלא. (50%)	אופן ההצגה – (12.5-14.5 נקודות) התלמיד מפגין ביטחון, אך לא מקפיד באופן מלא על כללי העמידה מול קהל או שאינו שומר באופן עקבי	אופן ההצגה – (10.5-12 נקודות) התלמיד אינו מפגין שומר על רצף ועל עקביות ועל שטף בדיבור, אך הוא מציג בעמידה ועושה שימוש בחומר הויזואלי. זמן ההצגה הכולל הוא כ- 8-10 דקות. (50%)	אופן ההצגה – (5-10 נקודות) התלמיד אינו מפגין ביטחון, יושב בזמן ההצגה, לא יוצר קשר עין ואין רצף בדיבור. התלמיד קורא מהמצגת. זמן ההצגה הכולל אינו עולה על 7 דקות. (50%)

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

		על רצף בין הדברים ורצף בדיבור. זמן ההצגה של התלמיד הוא כ- 12 דקות (כולל ההצגה העצמית). (50%)	
אמצעים לשוניים - אוצר מילים 30%			
טובה מאוד (27-30%) 27-30 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (22-26%) 22-26 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (18-21%) 18-21 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (10-17%) 10-17 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מגוונים מתחומי העניין של התלמיד (בית ספר, משפחה, פנאי). התלמיד יכול לפעמים להיעזר בהסבר עקיף כאשר חסר אוצר מילים רלוונטי.	אוצר המילים מספיק להביע דעה בנושאים מוכרים. לעיתים משתקף קושי בשליפת אוצר מילים מתאים.	אוצר המילים מספיק להביע את עצמו במצבים קונקרטיים וצפויים. התלמיד מסתמך על ביטויים ששינן.	אוצר המילים בסיסי. יכול לבטא את עצמו במספר ביטויים מוגבל ממצבים יומיומיים וקונקרטיים.
תקינות - יכולות של שימוש נכון ומדויק בשפה (דקדוק ותחביר) 18%			
טובה מאוד (16-18%) 16-18 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	טובה (13-15%) 13-15 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בינונית (11-13%) 11-13 נק' מתוך 100 (בסה"כ)	בסיסית (6-10%) 6-10 נק' מתוך 100 (בסה"כ)
התלמיד מראה שליטה גבוהה במבנים דקדוקיים, אם לוקחים בחשבון את מאפיינייה של השפה המדוברת.	התלמיד מראה רמה טובה של שליטה במבנים דקדוקיים. הטעויות לא מפריעות לתקשורת.	התלמיד משתמש נכון בדרך כלל בכמה מבנים פשוטים. ייתכנו טעויות בסיסיות שיטתיות. התקשורת עשויה להיות מושפעת מהטעויות.	התלמיד משתמש רק בכמה מבנים פשוטים בצורה נכונה, עושה טעויות רבות אשר משפיעות לרעה על התקשורת.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הנושאים לבחירה

על התלמיד לבחור שני נושאים מתוך הנושאים המוצעים להלן:

1. הקורונה – משבר או הזדמנות

נגיף הקורונה הוא משבר אך גם הזדמנות. בעקבות התפרצות הנגיף בארץ ובעולם אנו עדים לשינויים שהתחוללו בתחומים רבים: בחינוך ובהוראה, בחברה ובמשפחה בכלכלה ובתעשייה, בתרבות ובתיירות, בתפיסות עולם של הפרט ועוד. בחר באחד התחומים והצג את השינויים שהתחוללו בעקבות פרוץ המגפה. בסס את דבריך על דוגמאות מניסיוןך או מניסיונם של אחרים, וקבע אם לדעתך השינוי הוא משבר או הזדמנות, נמק את דבריך והדגם.

2. פמיניזם בחברה הדרוזית

האישה בחברה הדרוזית זוכה למעמד מכובד מבחינה דתית, עם זאת יש הטוענים כי במקרים מסוימים דווקא מקומה זה, המעמיד אותה כסמל הטוהר והצניעות, מונע ממנה לממש את שאיפותיה ויכולותיה. הבע את דעתך על קביעה זאת. תאר את המגמה ואת השינויים במעמד האישה הדרוזית בחברה הישראלית (תוכל לבחור מתוך התחומים: חברה, תעסוקה, אקדמיה, פוליטיקה ושלטון) ותאר את דמות האישה הדרוזית כפי שתראה לפגוש בשנת 2030.

3. הרשתות החברתיות

אנשים יוצרים קשרים וחווים חוויות רגשיות בעוצמה רבה בתוך המרחב הווירטואלי של הרשתות החברתיות. יש הרואים במפגשים אלו אפשרות ליצירת קשרים חברתיים, אחרים טוענים שקשרים אלו הם שקריים ומסוכנים כי בסופם האדם נשאר בודד. הבע את דעתך בנוגע למקומן של הרשתות החברתיות בחיי בני הנוער כיום. התבסס על מחקרים בנושא והבא דוגמאות מעולמך.

4. איכות הסביבה

קיימת סתירה בין אורח החיים, שמזמנת לנו חברת השפע המערבית, לבין הצורך לדאוג לאיכות הסביבה לטובת השותפים על כדור הארץ: בני אדם, בעלי חיים וצמחים ולמען הדורות הבאים. הצג את הסתירה תוך התבססות על מחקרים וקבע כיצד לדעתך על האדם לנהל את חייו.

5. מוזיקה

מאז ומתמיד הייתה המוזיקה אמצעי חיבור ותקשורת בין האדם לעצמו, לזולת ולסביבה. תאר את השפעתה של המוזיקה על האדם מבחינות שונות (בריאותית, חברתית, רגשית ועוד). הבע דעתך על הטענה כי האזנה לסוג מסוים של מוזיקה עלול להשפיע לרעה על התנהגותו של המאזין.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

יחידה חמישית - 015283

יחידה זו מבוססת על התפיסה של הוראת מיומנויות השפה בגישה ספיראלית ומשולבת (אינטגרטיבית) המאפיינת את תוכנית הלימודים בעברית למגזר הדרוזי. במסגרת זו ועל מנת לפתח לומד עצמאי, חוקר ומתעניין - יידרש התלמיד לבחור באחד הנושאים שבהם עסק ביחידה הרביעית ולהעמיק את ידיעותיו בסוגייה המועלית בנושא שבחר. את תהליך הכתיבה ילווה המורה. על התלמיד להתבסס על ידע מדעי ועדכני.

תוצר הלמידה: התלמיד יכתוב מאמר / חיבור עיוני בהיקף של כ- 6 עמודים המבוסס על לפחות 3 מקורות מידע עדכניים

אופן ההגשה: התלמיד יגיש את החיבור הסופי כולל ביבליוגרפיה. החיבור ישלח כקובץ וורד או יינתן בדף מודפס.

חומרים נלווים: דפי הטיוט של הכתיבה התהליכית, הכוללים מחוון ההערכה ומשוב המורה, יצורפו לעבודת התלמיד.

התלמיד יצרף רפלקציה על תהליך הלמידה.

הנושאים לבחירה (נושאים אלה זהים לנושאי היחידה הרביעית, אך מותאמים לכתיבה)

1. הקורונה – משבר או הזדמנות

נגיף הקורונה הוא משבר אך גם הזדמנות. בעקבות התפרצות הנגיף בארץ ובעולם אנו עדים לשינויים שהתחוללו בתחומים רבים: בחינוך ובהוראה, בחברה ובמשפחה בכלכלה ובתעשייה בתרבות ובתיירות, בתפיסות עולם של הפרט ועוד. בחר באחד התחומים וכתוב חיבור המציג את השינויים שהתחוללו בעקבות פרוץ המגפה. בכתיבתך התבסס על ראיות ונתונים, על דוגמאות ומחקרים. וקבע אם לדעתך השינוי הוא משבר או הזדמנות, נמק את דבריך והדגם.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

2. פמיניזם בחברה הדרוזית

האישה בחברה הדרוזית זוכה למעמד מכובד מבחינה דתית, עם זאת יש הטוענים כי במקרים מסוימים דווקא מקומה זה המעמיד אותה כסמל הטוהר והצניעות, מונע ממנה לממש את שאיפותיה ויכולותיה.

כתוב חיבור ובו הבע את דעתך על קביעה זאת. בכתבתך תאר את המגמה והשינויים במעמד האישה הדרוזית בחברה הישראלית (תוכל לבחור מתוך התחומים: חברה, תעסוקה, אקדמיה, פוליטיקה ושלטון) ותאר את דמות האישה הדרוזית כפי שתראה לפגוש בשנת 2030.

3. הרשתות החברתיות

אנשים יוצרים קשרים וחווים חוויות רגשיות בעוצמה רבה בתוך המרחב הווירטואלי של הרשתות החברתיות. יש הרואים במפגשים אלו אפשרות ליצירת קשרים חברתיים, אחרים טוענים שקשרים אלו הם שקריים ומסוכנים כי בסופם האדם נשאר בודד.

כתוב חיבור ובו הבע את דעתך בנוגע למקומן של הרשתות החברתיות בחיי בני הנוער כיום. בכתבתך התבסס על מחקרים בנושא והבא דוגמאות מעולמך.

4. איכות הסביבה

קיימת סתירה בין אורח החיים, שמזמנת לנו חברת השפע המערבית, לבין הצורך לדאוג לאיכות הסביבה לטובת השותפים על כדור הארץ: בני אדם, בעלי חיים וצמחים ולמען הדורות הבאים.

כתוב חיבור ובו הצג את הסתירה תוך התבססות על מחקרים וקבע כיצד לדעתך על האדם לנהל את חייו.

5. מוזיקה

מאז ומתמיד הייתה המוזיקה אמצעי חיבור ותקשורת בין האדם לעצמו, לזולת ולסביבה.

כתוב חיבור, בחיבורך תאר את השפעתה של המוזיקה על האדם מבחינות שונות (בריאותית, חברתית, רגשית ועוד). הבע דעתך על הטענה כי האזנה לסוג מסוים של מוזיקה עלול להשפיע לרעה על התנהגותו של המאזין.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

הנחיות לכתיבה ולהערכה

1. מבנה העבודה

שם התלמיד, מספר ת.ז., שם המורה המלמד, שם בית הספר	דף שער
נימוקים לבחירת הנושא, מטרת העבודה, שאלות חקר	מבוא
חיבור עיוני במבנה טיעוני יש לכלול את הרכיבים הבאים: רקע, הצגת הדילמה, הבעת דעה מבוססת ומנומקת (בהסתמך על מאגרי מידע), הצגת טענות אחרות וביסוסן, עימות (הפרכה, הסתייגות) של הכותב עם טענות אלו, הסקת מסקנות הנובעות מחקר הנתונים, הצעות/רעיונות לעתיד (אם יש)	תוצר הכתיבה
התלמיד יתאר את החוויות, את הקשיים ואת התחושות שלו לאורך התהליך	רפלקציה על התהליך
מאגרי המידע כתובים על פי כללי הכתיבה האקדמית APA	ביבליוגרפיה
<ul style="list-style-type: none"> • דפי טיוטת הכתיבה הכוללים משוב מורה • סיכום המאמרים הנלווים לעבודה 	נספחים
פירוט ההערכה על ידי המורה וציון העבודה	מחווון

2. ארגון העבודה :

- א. יש להדפיס את העבודה בגופן David 12, ברווח של שורה וחצי.
- ב. יש לכתוב מספרי עמודים.
- ג. יש להקפיד על מבנה העבודה, ועל סימון נכון של הפסקאות (להשתמש בסימני פיסוק).
- ד. היקף העבודה עד 10 עמודים (לא כולל נספחים).

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית, אגף שפות
האגף לחינוך דרוזי וצ'רקסי
הפיקוח על הוראת עברית לדרוזים

3. הערכה

פירוט		ציינון	תבחינים
	חלוקה לפסקאות, גופן אחיד, פיסוק הולם	5 נקודות	היצג העבודה וארגונה
		5 נקודות	מבוא
3 נק'	רקע	60 נקודות	תוצר הכתיבה
2 נק'	עמדת הכותב		
20 נק'	הנמקה וביסוס		
15 נק'	טענות אחרות		
7 נק'	ביסוסן		
3 נק'	הפרכה/הסתייגות מסקנה/המלצה		
	5 נק'	מבע (אוצ"מ ומשלב)	
	5 נק'	תקינות תחבירית ולשונית	
		5 נקודות	רפלקציה
		5 נקודות	ביבליוגרפיה
		10 נקודות	נספחים : טיוטות הכתיבה
		10 נקודות	תלמידאות

בכבוד רב ובברכת הצלחה,

איאד מוהנא

מפמ"ר עברית במגזר הדרוזי